

Тусва О. М.,
*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри земельного та аграрного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

У статті досліджуються проблемні питання правового регулювання сільського зеленого туризму. Визначаються організаційно-правові заходи забезпечення діяльності у цій сфері. Обґрунтовано необхідність удосконалення чинного законодавства щодо стандартизації, державної підтримки і стимулювання розвитку сільського зеленого туризму.

Ключові слова: сільський зелений туризм, агротуристична діяльність, сертифікація послуг сільського зеленого туризму, державна підтримка сільського зеленого туризму.

В статье исследуются проблемные вопросы правового регулирования сельского зеленого туризма. Определяются организационно-правовые мероприятия по обеспечению деятельности в этой сфере. Обоснована необходимость усовершенствования действующего законодательства относительно стандартизации, государственной поддержки и стимулирования развития сельского зеленого туризма.

Ключевые слова: сельский зеленый туризм, агротуристическая деятельность, сертификация услуг сельского зеленого туризма, государственная поддержка сельского зеленого туризма.

The article deals with the problems of legal regulation of rural green tourism. It gives the determination of organizational and legal measures for the ensuring of activities in this area. The necessity of improving the current legislation on standardization, state support and stimulation of rural green tourism development is substantiated.

Key words: rural green tourism, agritourism activity, certification of rural green tourism services, state support of rural green tourism.

Постановка проблеми. Важливою складовою частиною розбудови аграрного сектору економіки України в цілому та сільських територій зокрема є піднесення функціонування сільського туризму, який є запорукою формування сприятливого соціального, економічного і виробничого середовища в аграрній сфері.

Сучасний етап розвитку сільського туризму в Україні відзначається як становлення його правових форм і пов'язаний із заснуванням у 1996 р. Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні як громадської неприбуткової організації, що запровадила поняття «сільського зеленого туризму», сутність якого полягає не лише у відпочинку, а й у збереженні (відновленні) природного середовища та етнокультурної ідентичності українського селянина. Суттєвою умовою та базою для розвитку сільського туризму є потенціал сільськогосподарського виробництва, в тому числі особистих селянських господарств. У той же час сільський туризм виступає як альтернатива ринкової інфраструктури для таких господарств, адже саме в них є проблема зі збутом виробленої сільськогосподарської продукції.

Функціонування сільського туризму впливає на розвиток сільських територій, підвищує ефективність сільськогосподарської діяльності, що в свою чергу позначається на виконанні однієї із стратегічних цілей державної аграрної політики – забезпечення продовольчої безпеки.

Проте необхідно зазначити, що і на сьогодні в Україні не забезпечені належні умови та організаційно-правові заходи для повної реалізації даної діяльності. Основною проблемою, яка уповільнює розвиток сільського туризму, є недосконалість нормативно-правового забезпечення такого виду діяльності та відсутність стимулювання і підтримки з боку держави. Важливим моментом формування подальшої стратегії розвитку сільського туризму в Україні є питання сертифікації та стандартизації послуг у вказаній сфері. Зазначені проблеми слід вирішувати з огляду на правовий режим земель сільськогосподарського призначення та з урахуванням особливостей правовідносин, що виникають у зв'язку із веденням громадянами особистого селянського господарства, адже надання послуг у сфері сільського зеленого туризму є одним із способів ведення останнього.

Ступінь розробленості проблеми. Теоретичні аспекти сутності і значення сільського зеленого туризму стали предметом наукових досліджень таких вчених-економістів, як І.В. Литвин, М.Й. Рутинський, Т.А. Пінчук, фахівців у галузі туризму, як В.І. Биркович, В.Р. Кіфяк. Правові аспекти забезпечення діяльності у вказаній сфері досліджувалися у працях Ю.В. Вишневської, О.В. Гафурової, І.В. Иванової, І.М. Кульчий, Н.В. Черкаської, О.І. Шейкіна та ін.

Виклад основного матеріалу. Сільський зелений туризм – це заснований на договорі специфічний вид туризму, що має рекреаційний, відпочинковий, оздоровчий та/або пізнавальний характер, зосереджений у сільській місцевості і пов'язаний з наданням послуг (з тимчасового розміщення, харчування, екскурсійного забезпечення тощо) фізичним особам шляхом використання майна, земельних ділянок та трудових ресурсів осіб, які займаються сільськогосподарською діяльністю та/або проживають у сільській місцевості, а також природного, культурного, етнографічного та соціального потенціалу регіону.

Важливим правовим засобом регулювання будь-якої діяльності взагалі і сільського зеленого туризму зокрема є встановлення організаційно-правових заходів і умов забезпечення такої діяльності, які б повною мірою враховували її економічні, соціальні, екологічні чинники, критерії, вимоги і обмеження. Під організаційно-правовими заходами забезпечення діяльності у сфері сільського зеленого туризму необхідно розуміти систему дій юридичного, економічного, організаційного, управлінського характеру органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських організацій шляхом застосування правотворчої, правозастосовної, правоохоронної та організаційної діяльності з метою забезпечення належного функціонування сільського зеленого туризму. Отже це питання є багатоаспектним і носить комплексний характер. Основними серед таких заходів слід визнати наступні:

1. Прийняття Закону України «Про сільський зелений туризм». На сьогодні діяльність у сфері сільського зеленого туризму врегульована лише нормами Закону України від 15 вересня 1995 р. «Про туризм», [1] який практично не враховує особливостей цього виду туризму, включаючи визначення його організаційних форм та видів, врегулювання

питань безпеки, державної підтримки, фінансового забезпечення, відповідальності осіб, що надають такі послуги та ін. Закон України від 15 травня 2003 р. «Про особисте селянське господарство» [2] також містить лише окремі загальні норми щодо можливості надання послуг у сфері сільського зеленого туризму громадянами, які займаються веденням особистого селянського господарства. Проекти Законів «Про сільський та сільський зелений туризм», «Про аграрний туризм та агротуристичну діяльність», які відображають специфіку відносин у цій сфері, залишаються протягом багатьох років неухваленими. Зрозуміло, що така ситуація не дає можливості належним чином регулювати цей вид діяльності, що значною мірою стримує його розвиток. Тому зараз існує велика потреба у прийнятті спеціального нормативно – правового акту на рівні закону, який би впорядкував вказані відносини. В цьому законі насамперед має бути сформульований категоріальний апарат, закріплене визначення сільського зеленого туризму, його види і специфічні ознаки, які дозволять відмежувати цей вид туризму від інших; він повинен окреслити суб'єктів такої туристичної діяльності, їх права та обов'язки, визначити організаційно-правові засади їх функціонування; закріпити функції та компетенцію органів державної влади, що здійснюють регулювання в сфері сільського зеленого туризму. В сучасних умовах важливим аспектом правового регулювання виступає також міжнародне співробітництво і участь України в міжнародних організаціях, які займаються питаннями сільського зеленого туризму, відповідно до міжнародно-правових зобов'язань України та статутних документів таких організацій.

2. Розробка й затвердження Державної Програми сприяння розвитку сільського зеленого туризму. Організаційно-правові проблеми, що уповільнюють розвиток сільського зеленого туризму мають у своїй основі недостатнє державне сприяння функціонуванню цієї діяльності. Одним із інструментів формування і реалізації державної політики у цій сфері за допомогою якого визначаються способи вирішення пріоритетних завдань та створення належних умов для забезпечення ефективності сільського зеленого туризму є державні та регіональні програми його розвитку. Проте з початку 2015 року в Україні не було прийнято жодного документу, в

якому було б визначено перспективи розвитку зазначеної галузі. Концепція Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року була схвалена Кабінетом Міністрів України 3 лютого 2010 року і визначала розвиток сільського аграрного туризму, як один із засобів подолання кризових явищ на селі, а 2 вересня 2010 року це розпорядження вже втратило чинність. 6 серпня 2014 року Кабінет Міністрів України затвердив Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 року [3]. Однією із стратегічних цілей державної регіональної політики є диверсифікація сільськогосподарського виробництва, розвиток альтернативних видів економічної діяльності у сільській місцевості; стимулювання зайнятості населення у сільській місцевості поза сферою сільськогосподарського виробництва, включаючи розвиток аграрного бізнесу, сільського зеленого туризму, народних ремесел і промислів, підприємств сфери послуг тощо. Отже, можна стверджувати, що цей вид діяльності перебуває у полі зору органів державної влади і визначається як пріоритетний і перспективний, але лише в межах загальної регіональної політики і без визначення критеріїв і детального планування розвитку сільського туризму. У зв'язку із цим уявляється доцільним Кабінету Міністрів України розробити і затвердити Державну Програму сприяння розвитку сільського зеленого туризму на період до 2025 року, яка б визначала проблеми в цій сфері, формулювала конкретні завдання та інструменти для їх подолання.

Інституційне середовище може бути більш досконалим, а отже і ефективнішим за своїм впливом, якщо його доповнюють і конкретизують дії і рішення органів місцевої влади і самоврядування. Це твердження є актуальним для сфери сільського зеленого туризму, напрями розвитку якого завжди є локалізованими та визначаються саме мірою участі у цьому процесі з боку місцевої влади та самих сільських громад [4, с. 151]. Така участь може бути реалізована шляхом розробки та впровадження програм підтримки розвитку сільського зеленого туризму на локальному рівні в межах місцевого бюджету. Потенціал органів місцевої влади та самоврядування може бути спрямований як на конкретних суб'єктів цієї діяльності у вигляді, наприклад, дотацій, пільгових умов оподаткування та ін..., так і на поліпшення якості самого середовища в якому

сільська туристична діяльність відбувається. Мова йде про розвиток сільських територій, поліпшення водо-і газопостачання, транспортне обслуговування, запровадження екскурсійних програм, культурно-розважальних заходів, ярмарків, фестивалів тощо, впровадження яких може здійснюватися на підставі регіональних нормативно-правових актів, затверджених розпорядженням голови відповідної державної адміністрації або органу самоврядування.

3. Стимулювання розвитку та запровадження заходів державної підтримки цієї діяльності та її суб'єктів. Одним із ключових заходів забезпечення діяльності сільського зеленого туризму є реалізація потенціалу стимулювання суб'єктів цієї діяльності, адже завдання державних органів не повинні обмежуватися лише здійсненням контролюючих функцій, а мають передбачати комплекс дій, спрямованих на вирішення питань, пов'язаних із їх належним функціонуванням. Спонукаючими стимулами до здійснення соціально-активної правомірної поведінки особи можуть виступати суб'єктивні права, законні інтереси, пільги, переваги тощо. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває такий захід, як державна підтримка суб'єктів у сфері сільського зеленого туризму.

Система економічного стимулювання і державної підтримки сільського зеленого туризму діє в багатьох країнах світу. Уряди цих країн мають можливість впливати на діяльність суб'єктів зокрема шляхом застосування економічних важелів – економічного стимулювання бажаної поведінки осіб, що надають послуги у сфері сільського туризму. В Україні, яка перебуває у стані економічної кризи, застосування лише таких заходів може бути не завжди ефективним. Тому, на наш погляд, у спеціальному законодавстві про сільський зелений туризм доцільно використовувати дві групи правових норм. До першої необхідно віднести норми прямого економічного стимулювання (дотації, податкові, кредитні пільги тощо). Другу групу мають складати норми, що опосередковано підтримують і стимулюють розвиток сільського зеленого туризму, але є не менш важливими. Наприклад, вдосконалення інфраструктури сільських територій, заходи інформаційної підтримки: поширення рекламної інформації, надання науково-консультативної допомоги з питань ведення діяльності у сфері сільського

зеленого туризму за рахунок бюджету; організаційної: запровадження на основі державного замовлення навчання зі спеціальності «сільський зелений туризм», підвищення кваліфікації осіб, що надають послуги у цій сфері тощо. Крім того в основу стимулювання розвитку сільського зеленого туризму має бути покладена ідея партнерства із громадськими організаціями, дорадчими службами, іншими суб'єктами господарювання. У багатьох розвинених країнах світу таке співробітництво є невід'ємною складовою програм комплексного соціально-економічного розвитку села.

4. Важливим правовим засобом регулювання сільського зеленого туризму є встановлення умов такої діяльності. Відомо, що основним принципом господарської діяльності є її свобода. Проте ця свобода не означає незалежної практичної реалізації лише прав суб'єкта. Діяльність у сфері сільського зеленого туризму характеризується особливостями, які мають бути ним враховані. А це свідчить про існування певних обмежень. В літературі такі обмеження визначають як звуження суб'єктивних прав особи шляхом нормативного закріплення заборон, умов чи зобов'язань щодо провадження певної діяльності. Під умовами в свою чергу розуміють певні спеціальні, додаткові правила реалізації суб'єктивних прав особи [5, с. 43]. До них зокрема відносяться державна реєстрація, стандартизація і сертифікація.

Суб'єктний склад осіб, які надають послуги в сфері сільського туризму, є специфічним. Головною його відмінністю від інших видів туризму є те, що туристичні послуги у цій сфері можуть надаватися фізичними особами на базі майна особистого селянського господарства, що згідно із ст.1 Закону України «Про особисте селянське господарство» є одним із основних видів його діяльності. Слід погодитися з думкою О.В. Гафурової, [6, с. 56] про необхідність розширення кола таких суб'єктів, наприклад, за рахунок фермерських господарств, а також осіб, які отримали земельні ділянки для будівництва та обслуговування жилого будинку і господарських будівель (присадибна ділянка) та індивідуального дачного будівництва. Агротуристичною діяльністю зацікавлені й інші сільськогосподарські підприємства, адже це дозволить їм отримувати додаткові прибутки. На наш погляд, аграрні товаровиробники будь-яких організаційно-правових форм можуть нада-

вати послуги у сфері сільського зеленого туризму за умови, що така діяльність буде для них допоміжною.

Основною послугою сільського зеленого туризму є надання туристам тимчасового проживання в умовах сільської садиби. Порядок надання фізичними особами послуг з тимчасового розміщення передбачений Постановою Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. «Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)» [7]. Фізичні особи – власники або орендарі індивідуальних засобів розміщення, в яких за плату або безоплатно надається обмежена кількість місць (менш як 30) надають послуги з тимчасового розміщення (проживання) без державної реєстрації їх як суб'єктів підприємницької діяльності. На думку Н.В. Черкаської та О.І. Шейкіна дана норма не враховує специфіку окремих сфер з надання послуг по тимчасовому розміщенню і є загальною [8]. Необхідними підставами для обов'язкової реєстрації діяльності у сфері сільського зеленого туризму як підприємницької автори вважають наявність 10 та більше місць для одночасного прийому туристів та/або перевищення сумарного річного доходу від такої діяльності річного розміру прожиткового рівня в розрахунку на кожного члена родини. Вважаємо, що така пропозиція науковців суперечить вимогам закону, адже метою підприємницької діяльності яка потребує державної реєстрації є прибуток, а не дохід, тим більше на рівні прожиткового рівня, який відповідно до Закону України від 21 травня 2016 р. «Про державний бюджет на 2017 р.» складає всього 1624 грн. [9]. Впровадження цієї норми лише погіршить і без того скрутне економічне становище селянина, якому доведеться сплачувати податки як господарюючому суб'єкту.

Характер послуг у сфері сільського зеленого туризму має певні особливості, які обумовлені в першу чергу суб'єктним складом осіб, що їх надають. Такими особами є не професійні туристичні заклади, а громадяни, які займаються веденням особистого селянського господарства, використовуючи при цьому власні житлові приміщення і наявні ресурси. Інструментом, за допомогою якого забезпечується якість наданих послуг, виступає сертифікація.

Сертифікація – це дія уповноважених органів, яка засвідчує за допомогою сертифіката

або знака відповідності, що товар або послуга відповідає вимогам певних стандартів або технічних умов. Це один із способів підтвердження відповідності товару чи послуги висуnutим вимогам, що передбачені стандартом. Отже, основним завданням сертифікації і стандартизації є забезпечення належної якості наданих послуг. Але це завдання може бути досягнуто лише шляхом реалізації зазначених нормативів. У чинному ж законодавстві спеціальні правові норми щодо нормування, стандартизації та сертифікації у сфері сільського зеленого туризму відсутні, а загальне законодавство не враховує специфіку цієї діяльності і не містить приписів щодо обов'язковості її сертифікації.

У сучасних умовах важливого значення набуває належна правова регламентація і визначення відповідної оцінки екологічної якості послуг сільського зеленого туризму. У 2004 році система екологічного маркування садиб була запроваджена Спілкою сприяння розвитку сільського зеленого туризму. Така система оцінювання розроблена в рамках Програми «Українська гостинна садиба» відповідно до європейських вимог, з урахуванням особливостей України, і визначає рівень існування та обслуговування туристів, внаслідок якого навколишнє природне середовище зазнає мінімального впливу, або навіть покращує його стан. Сертифікація послуг не є обов'язковою, здійснюється на добровільних засадах особами, що їх надають.

Позитивний досвід сертифікації послуг сільського зеленого туризму накопичено у багатьох країнах Європи, таких як Польща, Угорщина, Франція, де сертифікація також носить добровільний характер. Проте вона здійснюється спеціальними державними органами на підставі Державних стандартів у сфері сільського туризму.

У зв'язку з цим слід погодитися із думкою науковців, які пропонують затвердити спеціальний національний стандарт України «Послуги туристичні. Туризм сільський.

Загальні вимоги» [10, с. 114]. Вважаємо, що номенклатура основних вимог і критеріїв, за якими має сертифікуватися об'єкт надання послуг у сфері сільського зеленого туризму, має включати в себе: організацію проживання і харчування – у цьому аспекті особливої важливості набуває питання оцінки екологічного стану земельної ділянки, яка є основою для отримання харчової продукції; забезпечення дозвілля відпочиваючих; їхнє екскурсійне забезпечення; вплив об'єкта на сталий розвиток сільських територій, навколишнє природне середовище. Першорядне значення мають також питання безпеки відпочиваючих, які неодмінно мають бути включені до переліку критеріїв сертифікації. Якщо загальні положення щодо безпеки в галузі туризму визначаються Законом України «Про туризм», то специфічні повинні бути врегульовані спеціальним законодавством, у тому числі і державним стандартом, адже небезпека для туриста може виходити від сільськогосподарських об'єктів, які використовуються у цій діяльності – тварин, неперероблених харчових продуктів та ін. Якщо туристи залучаються до сільськогосподарських робіт, небезпеку можуть становити технічні засоби, обладнання, агрохімічні речовини. У зв'язку з цим важливою гарантією безпеки туристів є належна правова регламентація стандартизації та сертифікації послуг у сфері сільського зеленого туризму.

Висновки. На основі викладеного визначимо, що основними організаційно-правовими заходами, що забезпечать належне функціонування сільського зеленого туризму слід визнати наступні: 1) прийняття Закону України «Про сільський зелений туризм»; 2) розробка й затвердження Державної Програми сприяння розвитку сільського зеленого туризму; 3) стимулювання розвитку та запровадження заходів державної підтримки цієї діяльності та її суб'єктів; 4) належна правова регламентація стандартизації та сертифікації послуг у сфері сільського зеленого туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Відом. Верховн. Ради України. – 1995. – № 31. – ст. 241.
2. Відом. Верховн. Ради України. – 2003. – № 29. – ст. 232.
3. Офіційний вісник України. 2014. № 70. – ст. 1966.
4. Корчинська О.О. Розвиток підприємництва в сфері сільського зеленого туризму: дис. ... канд. економ. наук: 08.00.04 / Корчинська О.О. – Л., 2015. – 264 с.
5. Коломієць Я.Л. Правове регулювання обмежень у здійсненні виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських товаровиробників: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / Коломієць Я.Л.- Х., 2015. – 214 с.

6. Гафурова, Е.В. Основные тенденции развития законодательства в сфере аграрного туризма в Украине и странах Европейского Союза/ Е.В. Гафурова// Менталитет славян и интеграционные процессы: история, современность и перспективы: материалы VII Междунар.науч. конф. Гомель, 26-27 мая 2011г. В 2 ч. Ч. 2./ М-во образования Респ. Беларусь [и др.]; под. общ. Ред. В.В. Кириенко.- Гомель: ГГТУ им. П.О. Сухого, 2011. – С. 55-57.

7. Офіційний вісник України.- 2006.- №11.- Ст.731.

8. Черкаська Н.В., Щодо умов здійснення сільського туризму в Україні / Н.В. Черкаська, О.І. Шейкін // Форум права.- 2012.- №3.- С.808-813 [Електр. ресурс].- Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FR/2012-3/12hntvu.pdf>.

9. Відом. Верховн. Ради України. – 2017. – № 3. – ст. 31.

10. Биркович В.І. Розвиток сільського туризму в депресивних регіонах України: економіко-правовий аспект [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/September 09/05.htm>.

Наукове періодичне видання

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ПУБЛІЧНОГО
ТА ПРИВАТНОГО ПРАВА**

Науковий журнал

2 (16) 2017

ISSN 2306-9104

Наукове періодичне видання
**Актуальні питання публічного
та приватного права**

Науковий журнал

2 (16) 2017

Виходить три рази на рік.

Редактор, коректор – Василенко Т.О.
Верстка-дизайн – Кузнецова Н.С.

Відповідальність за підбір, точність наведених на сторінках журналу фактів, цитат, статистичних даних, дат, прізвищ, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не підлягають відкритій публікації, несуть автори опублікованих матеріалів. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. Матеріали публікуються в авторській редакції. Передрукування матеріалів, опублікованих в журналі, дозволено тільки зі згоди автора та видавця. Будь-яке використання – з обов'язковим посиланням на журнал.

Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ №19416-9216Р від 25.10.2012 р.
Засновник журналу: ГО «Причорноморська фундація права»

© ГО «Причорноморська фундація права», 2017
© Автори наукових статей, 2017
© Дизайн, Стельмашук Г.В., 2017

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Тимошенко О. А.

ВІДКРИТТЯ КАСАЦІЙНОГО ПРОВАЖДЕННЯ У СПРАВІ
ЯК СТАДІЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ:
ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....5

РОЗДІЛ 2 ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Жарик Б. М.

МЕДІАЦІЯ ТА КОНСІЛІАЦІЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНІ СПОСОБИ
ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ.....10

РОЗДІЛ 3 ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

Діденко А. О.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА
ЩОДО ВИДОБУВАННЯ ВУГЛЕВОДНІВ В УКРАЇНІ..... 20

Духневич А. В.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНИХ
ВІДНОСИН В УМОВАХ УЧАСТІ УКРАЇНИ В СОТ..... 24

Тусва О. М.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ..... 29

РОЗДІЛ 4 АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Golovko O. M.

THE ROLE OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP
IN PROVIDING PERSONAL SAFETY IN MEDIA SPACE..... 35

Данилів С. В.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ АДМІНІСТРАТИВНИМИ СУДАМИ СПРАВ
ЩОДО ПОРУШЕННЯ ПРИСЯГИ ПУБЛІЧНИМ СЛУЖБОВЦЕМ.....38

Ткачук Т. Ю.

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА: СУЧАСНІ ПІДХОДИ
ДО ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ..... 45

Шепета О. В.

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 54

РОЗДІЛ 5
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО
ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Тугарова О. К.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ
ПРОФЕСІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ..... 58

РОЗДІЛ 6
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА;
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Скуба Г. В.

ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ
ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ ТА ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ..... 63